

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET

SILLVIK GÖTEBORGS KOMMUN

Tillhör länsstyrelsens beslut 1989-10-15 Dnr 231-26371/89

LÄNSSTYRELSEN I GÖTEBORGS OCH BOHUS LÄN FÖRVALTARE GÖTEBORGS
KOMMUN

SILLVIK

Detta är en reviderad skötselplan efter ett förslag utarbetat av råd Strand på uppdrag av fastighetskontoret i Göteborgs kommun 1987.

1 ALLMÄN BESKRIVNING

1.1 Data

Skyddsform	Naturreservat avsatt 1980-02-25
Areal	29 ha
Kommun	Göteborg
Registerområde	Torslanda socken
Läge	Reservatet ligger på västra Hisingen ca 14 km från Göteborgs centrum
Tillgänglighet	Områdets östra del nås efter en promenad på ca 1 km från allmän väg, antingen från söder eller norr. Bussförbindelse finns till båda dessa platser. Bilparkering finns vid badplatsen samt utanför områdets sydvästra hörn.
Kartor	Topografiska kartbladet 7A Marstrand/7B Göteborg SV. Ekonomiska kartbladet 071 11 (7B 1b Torslanda)
Markägare	Göteborgs kommun
Förvaltare	Göteborgs kommun

1.2 Naturförhållanden

Geologi

Området, som består av kuperad hållmark är beläget mellan 20 och 55 m ö h. Hållmarkernas jordlager utgörs bitvis av endast vittringsjord. I skrevor, sänkor och på plana partier finns morän och sedimentjordar som i varierande grad svallsorterats och omlagrats när området stigit upp ur havet. Mollusk- och balanidskal har därvid ansamlats och bildat betydande bankar på två ställen inom reservatet. Dessutom förekommer dessa på ett mindre område på gränsen i väster, liksom på många platser i omgivande terräng. Enligt uppgift har 3600 ton skal utvunnits vid den täktverksamhet de båda skalbankarna varit utsatta för. Berggrunden utgörs av muskovitrik, mycket heterogen och slirig gnejs.

Vegetation

Skalbankarnas kalkrika jord bildar underlag för en artrik flora av stort vetenskapligt värde.

Många ljuskrävande arter hotas dock av den begynnande återbeskogningens buskstadium. Även de tidigare helt öppna fuktängarna och hållmarksljungheden växer igen med varierande hastighet. I skogspartier där tall och gran nu dominerar svarar ek och andra lövträd för den huvudsakliga återväxten.

Djurliv

Rådjur, räv, grävling och fälthare har fasta stammar i reservatet. Älg förekommer. Hasselsnok har flera gånger iakttagits i området strax nordost om reservatet och även på den stora skalbanken. Denna stora skalbank och dess kalkkärr utgör en värdefull biotop för skalförande mollusker.

Landskapsbild

Naturreservatet ligger i ett område vars landskapsbild är särpräglad. Utsikten från hållmarksområdet i norra delen över havet och skärgården är mycket vid.

1.3 Historia

I början av 1900-talet var reservatet och dess omgivningar skoglösa. Markerna användes som betesmark för gårdarnas tamdjur. Någon slåtter eller ljungräddning förekom inte. Genom skogsodling under 1918-19 anlades barrskogen. Skal från skalbankarna har länge använts som hönsfoder. Före 1928 hämtades bara något enstaka lass från den stora skalbanken, men under åren 1928-33 utvanns stora mängder skal. Dessa siktades, krossades och paketerades för att säljas som hönsfoder. Exploateringen medförde så stora förändringar att bara antydningar om skalbankarnas ursprungliga form återstår. Skalutvinningen efter den stora exploateringen var jämförelsevis obetydlig. Den bidrog dock till att motverka förbuskningen ända till utvinningen helt upphörde när naturreservatet bildades.

I samband med exploateringen hittades en grav från yngre stenåldern, vilken innehöll skelettrester och två flintdolkar. Inga andra fornlämningar är kända inom reservatet.

1.5 Slitage och störmingskänslighet

Skalbankarna är mycket slitagekänsliga. På den stora skalbanken är vissa fläckar helt vegetationsfria på grund av tramp. Detta utgör dock inget hot mot floran om det sker i nuvarande omfattning.

2 SKÖTSELPLAN

2.1 Allmänna mål för reservatets skötsel

Syftet med reservatet skall vara att värna om en skaljordsbank av mycket stort vetenskapligt intresse, samt den inom området intressanta floran av såväl fanerogamer som kryptogamer.

2.2 Allmänna anvisningar för reservatets skötsel

Vegetationens utveckling skall följas noggrant för att tidigt upptäcka förändringar i artsammansättningen. Slåtter eller andra åtgärder kan i framtiden krävas för att motverka utarmning av floran. Vården av skalbankarna kräver samråd med botanisk sakkunskap.

Skogliga åtgärder skall utföras med utgångspunkt från naturvårdsintressena. Ädla lövträd gynnas på därför lämplig mark.

Eldning av röjningsavfall får endast ske inom skötselområde 1.

2.3 Detaljbeskrivningar och detaljåtgärder

Skötselplanekarta, bilaga 1.

Skötselområde 1

Beskrivning:

Öppen hållmarksljunghed, delvis förbuskad. Berg i dagen täcker ungefär halva ytan. Vårtbjörk och tall förekommer i unga bestånd. Ek, rönn och asp är vanliga liksom en. Fältskiktet består till största delen av ljung och kruståtel. Pillerstarr och bergglim är vanliga. Friska och fuktiga partier med sileshår och vitmossa förekommer. I vattensamlingar växer notblomster.

Målsättning:

Hållmarker och blandskog.

Åtgärder:

En del unga tallar röjs bort närmast stora skalbanken. I övrigt fri utveckling. Stigar hålls öppna genom försiktiga röjningar vid behov.

Skötselområde 2

Beskrivning:

Blandskog med tall, rönn och brakved. Fältskiktet består till stor del av kruståtel. Vidare förekommer skogskovall, harsyra och skogsstjärna.

Målsättning:

Blandskog.

Åtgärder:

Unga barrplantor röjs bort. Ädla lövträd sparas. Själv döda träd och högstubbar lämnas orörda. Stigen som sträcker sig genom det östra delområdet skall hållas framkomlig.

Skötselområde 3

Beskrivning:

Tallskog med inslag av ek och rönn samt unga exemplar av alm, ask, hägg och oxel i norr. Riklig tallföryngring i södra delen. Videbuskar förekommer mellan bäcken och gångvägen. Längs med gångvägen växer slån. I söder domineras fältskiktet av kruståtel medan fältfloran är rikare i norra delen med bl a nejlikrot och backsmultron.

Målsättning:

Blandskog.

Åtgärder:

Tallar som konkurrerar med ädellövträd avverkas. Hägg, oxel och ek gynnas. Alla lövträd som förekommer som solitärer sparas. Gångvägen hålls öppen och spångas om behov skulle uppstå.

Skötselområde 4

Beskrivning:

Området håller nu på att växa igen med tall, rönn, ask och alm. Här växer även gran och vildapel. I fältskiktet finner man bl a humleblomster, lentåtel, älgört, jungfru Marie nycklar, vitmåra, nattviol, darrgräs, slankstarr och ängsstarr.

Målsättning:

Lövskog.

Åtgärder:

Tallar och granar avlägsnas helt. Ask och alm gynnas. Bärande träd och buskar sparas.

Skötselområde 5

Beskrivning:

Skalbank starkt omvandlad av täktverksamhet. Uppfrysningsfenomen gör att stora ytor fortfarande är i det närmaste vegetationsfria. Rönn, tall, ask förekommer rikligt. Ek finns i mindre omfattning. Enbuskar, rosor och slån förekommer rikligt både enstaka och i täta grupper. Videbuskar, brakved och olvon växer även i området. Mycket artrik fältflora med bl a låsbräken, vårfingerört, vårstarr, spåtistel, grönkulla, ängsgentiana, dvärgarun och ormtunga. Mer än 3000 exemplar kärrknipprot blommar årligen i och kring det lilla kalkkärret där också flera kalkkrävande och sällsynta mossor förekommer.

Målsättning:

Skaljordsbank. Öppen mark med buskar och variationsrik fältflora.

Åtgärder:

Alla tallar avverkas. Befintligt buskskikt minskas successivt till ungefär hälften. Kvarvarande buskar skall vara av varierande storlek och ålder. I kärret och inom vattensamlingar avlägsnas alla videbuskar. Området får slåttas om det skulle anses finnas behov av detta. De små stigarna spångas på ställen där stort slitage av besökande uppstår. Detta gäller främst fuktiga partier. Vidare hålls busk- och trädskiktet efter enligt följande mer detaljerade beskrivning.

A: Eken och några buskar får stå kvar.

B: Lite "buskage på klipphylla". (Här växer svartbräken). Lämnas orört inom hyllan.

C: Buskaget skall begränsas till en bit av sluttningen, området omedelbart kring kärrets mynning och "bäckravinen".

D: Buskagets utsträckning skall på sikt minskas så att den plana bottenytan lämnas praktiskt taget fri. Lövträdsridån mellan skalbanken och lövbuskagen lämnas till fri utveckling.

E: I kanten i den del av snåret som vetter mot skalbanken växer 10-15 exemplar av den i västsverige mycket sällsynta orkidén grönkulla. Snåret skall här röjas mycket försiktigt efter medverkan av botanisk expertis. Eftersom markytan förslits kraftigt av besökande skall framtida vegetationsutveckling följas upp.

F: Vegetationen glesas ut försiktigt för att öka ljusinsläppet.

Skötselområde 6

Beskrivning:

Igenväxt hällmark av växlande karaktär med bl a ett centralt fuktigt stråk och öppna partier. Asp, tall, rönn, ek, ask, en , brakved, olvon och björnbär i tätande bestånd. I fältskiltet växer bl a örnbräken, slättergubbe, bergsslok, nattviol samt rikligt med jungfru Marie nycklar i det fuktiga partiet.

Målsättning:

Hällmarker och lövskog.

Åtgärder:

Merparten av buskarna röjs bort. Den stora tallen, några rönnar och några lövträd nedanför bergbranten liksom lövdungen i den lilla sänkan i öst lämnas. Vidare längs stigen sparas de två stora ekarna. Resten av träden avlägsnas. Kring klippor och bergbranten i norr lämnas dock den mesta lövvegetationen kvar. Den lilla stigen görs framkomlig.

Skötselområde 7

Beskrivning:

Fuktäng och kärr. Igenväxning med tall, en björk och vide pågår. I fältfloran ingår bl a jungfru Marie nycklar, nattviol, knapp- och vecketåg samt ögonpyrola. Områdets sydvästra halva utgörs av kärr med kråklöver och bredkaveldun.

Målsättning:

Öppen örtrik mark.

Åtgärder:

Alla träd och ca 80 % av buskarna röjs bort. Vid klippor och bergbranten i norr lämnas dock en del lövträd och buskar.

Skötselområde 8

Beskrivning:

Igenväxt fuktäng. Tall och björk dominerar trädskiktet. Videbuskar växer tätt. Rönn, asp, brakved och olvon förekommer. I fältskiktet finns rikligt med jungfru Marie nycklar.

Målsättning:
Öppen örtrik mark.

Åtgärder:
Alla träd och buskar röjs bort utom i kanterna och kring klippor, där enstaka lövträd och buskar lämnas.

Skötselområde 9

Beskrivning:
Liten skalbank förändrad av täktverksamhet. Skalgrus och torrängar finns där igenväxning med tall, björk, en och slån är långt gången. Gullviva, vildlin, låsbräken, backsmultron och jungfru Marie nycklar finns. Under ett enbuskage vid G på kartan växer kragjordstjärna.

Målsättning:
Öppen mark med grupper av buskar och lövträd. Den rika floran skall bevaras.

Åtgärder:
Träd och buskar röjs bort. Dock skall spridda mindre buskage med lövträd i sparas. Dessutom skall de största och äldsta tallarna lämnas. Enbuskaget vid G på kartan skall hindras från att breda ut sig. Röjningsarbetet skall utföras försiktigt så att markens växttäckte inte skadas.

2.4 Anordningar för rekreation och friluftsliv

Gångvägen i områdets östra del ingår i ett välutnyttjat promenadstråk. Gång- och cykeltrafiken till badplatsen i Sillvik är ibland intensiv.

Befintliga gångvägar skall underhållas. Skyltar sätts upp enligt karta, bilaga 1.

3 Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Finansieringen av naturvårdsförvaltningen åvilar kommunen
Ekonomiplan bilaga 3.

Ekonomiplanen ingår ej i fastställelsebeslutet.

KÄLLOR

Fries. H 1945 och 1971: Göteborgs och Bohus läns fanerogamer och ormbunkar. Göteborg

Hultén. E 1971: Atlas över växternas utbredning i Norden. Stockholm.

Krok-Almquist 1984: Svensk flora. Fanerogamer och ormbunksväxter. Uppsala.

Natur och kulturvårdsprogram för Göteborg 1979. Rapport 3 natur med bilaga:

Inventering av botaniskt intressanta områden i Göteborg 1977.

Sammanställning av fastighetskontoret i Göteborg.

Intervju: Joel Jakobsson lantbrukare på gården Högen, Torslanda.
 Karl och Ella Norm lantbrukare på Gatugården, Torslanda.